

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛТЭЙ ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛЬ, МОНГОЛ
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮДИЙН ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ
ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2026 оны 9 дүгээр
сарын 16-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Заяабал

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн хэлэлцэх эсэх асуудлыг Төсвийн байнгын хороо 2026 оны 9 дүгээр сарын 16-ны өдрийн хуралдаанаараа хэлэлцлээ.

Хууль санаачлагчаас Баялгийн сангийн шинэчлэл, төрийн өмчит компаниудын засаглалыг сайжруулах хүрээнд “Эрдэнэс Монгол” нэгдлийг олон улсын стандартад нийцсэн “Чингис хаан баялгийн сан нэгдэл” ХХК болгон өөрчилж, хувьцааны багцын удирдлагын эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, 50-аас дээш тооны хувьцаа эзэмшигчтэй төрийн өмчит компаниудын хувьцааг хоёрдогч зах зээлд шууд бүртгэж арилжаалах, уламжлалт санхүүгийн хэрэгслийг орчин үеийн дэвшилтэт дэд бүтцийг ашиглан гадаад зах зээлд гаргах, мөн ахмадуудын тэтгэврийг нэмэгдүүлж нийгмийн баталгааг хангах хүрээнд цэргийн алба хаасны суурь тэтгэвэр болон ахмад настнуудын суурь тэтгэвэр, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж олгох хугацааг 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор 8 хуулийн төсөл, мөн геополитикийн нөхцөл байдал, гадаад зээлийн эрсдэлийг бууруулах хүрээнд Засгийн газрын дотоод үнэт цаас гаргах эрхийг нэмэгдүүлэх, төрийн өмчит компанийн засаглал, ил тод байдал, зах зээлийн үнэлгээг сайжруулж, хөрөнгийн зах зээлийг идэвхжүүлэх, урт хугацааны хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Монгол Улсын Их Хурлын 2 тогтоолын төслийг боловсруулсан байна.

Дээрх хууль, тогтоолын төслүүд батлагдсанаар төрийн өмчит компаниудын үйл ажиллагаа олон улсын жишигт нийцэн ил тод болж, хуримтлалын сангийн хөрөнгө болон ногдол ашиг хугацаандаа төвлөрөх, хөрөнгийн зах зээл идэвхжиж, дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг татах боломж бүрдэнэ. Түүнчлэн 400 гаруй мянган ахмад настан, цэргийн алба хаасны тэтгэвэр авагчдад суурь тэтгэвэр олгох хугацааг наашлуулж нийгмийн баталгааг сайжруулахаар байна.

Хуулийн төслийг d.parliament.mn цахим сайтад байршуулж иргэд, олон нийтийн саналыг авч байна.

Байнгын хорооны хуралдаанаар хуулийн төслийг хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Ганхуяг төрийн өмчит компанийн 2 тэрбум ам.доллараас багагүй үнэлгээтэй төрийн эзэмшлийн хувьцааг хөрөнгө оруулалтын санд төвлөрүүлэн арилжаалах зохицуулалтын талаар, мөн Үндэсний Хөрөнгө оруулалтын сан гэх сан нь хуульд заасан сан биш байх тул уг сангийн нарийвчилсан зохицуулалтын талаар, Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуульд заавал “Чингис хаан баялгийн сан нэгдэл”

ХХК гэж нэрлэн зааж хуульд тусгах нь хуулийн зохицуулалтын шинж, эрх тэгш байдлын зарчмыг хангах эсэх талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Соронзонболд Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуульд оруулж байгаа өөрчлөлтөөр орлого төвлөрүүлэгч хуулийн этгээд Монголбанктай адил Хуримтлалын санг удирдах эрх, үүрэгтэй эсэх, мөн Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд оруулж байгаа нэмэлт зохицуулалтаар 2026 оны төсөвт өөрчлөлт оруулж байгаатай холбоотойгоор ямар бодит арилжаа хийгдэх болон төслийн 15.4 дэх хэсэгт тусгагдсанаар ямар нэртэй монголын компани гадаад улсын зах зээл дээр хадгаламжийн бичгийг гаргахаар төлөвлөж байгаа, энэ нь 2026 оны төсөвт хэрхэн нөлөөлөх талаар төсөл санаачлагчаас асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Мөн хуулийн төслийг Байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн М.Бадамсүрэн төрийн өмчит компаниудын өмнө жилүүдэд зарцуулсан төсвийн зарлагын гүйцэтгэлийн талаар Улсын Их Хурлын холбогдох байнгын хороодоор хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэсэн саналыг хэлсэн.

Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх нь Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг дэмжиж, чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, "Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай", "Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай" Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн хэлэлцэх эсэх талаарх Төсвийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

**ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Н.НАРАНБААТАР